

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
КВНЗ «ДНІПРОПЕТРОВСЬКА АКАДЕМІЯ МУЗИКИ ім. М.
ГЛІНКИ»

Кафедра соціально-гуманітарних дисциплін

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСИХОЛОГІЯ

Рівень вищої освіти	перший
Ступінь вищої освіти	бакалавр
Галузь знань	02 “Культура і мистецтво”
Спеціальність:	025 «Музичне мистецтво»

спеціалізація: «Фортепіано, орган», «Оркестрові, струнні інструменти», «Оркестрові, духові та ударні інструменти», «Народні інструменти», «Академічний спів», «Естрадний спів», «Хорове диригування», «Музичне мистецтво естради», «Музикознавство».

Дніпро
2019 рік

Анотація дисципліни

Курс психології направлений на ознайомлення студентів з основами загальної психології, музичної психології. Включає такі теми, як: сучасні тенденції розвитку психології; музична психології як спеціальна галузь; особистість і діяльність музиканта; пізнавальні та комунікативні процеси у музичній діяльності; емоційно-вольова сфера та індивідуальні відмінності особистості музиканта.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань <u>02- «Культура і мистецтво»</u>	Нормативна	
	Спеціальність <u>025 – «Музичне мистецтво»</u>		
Модулів – 2	Спеціалізація (професійне спрямування): «Фортепіано, орган», «Оркестрові, струнні інструменти», «Оркестрові, духові та ударні інструменти», «Народні інструменти», « Академічний спів», «Естрадний спів», «Хорове диригування», «Музичне мистецтво естради», «Музикознавство»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 4		2-й	-
		Семестр	
Загальна кількість годин - 120		3-4-й	-
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 1	Освітньо-кваліфікаційний рівень: <u>бакалавр</u>	-	-
		практичні	
		53 год.	-год.
		семінарськи	
		-	-
		Самостійна робота	
		67 год.	- год.
Індивідуальні завдання:			
-			
Вид контролю: <u>залік</u>			

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою дисципліни є:

- оволодіння студентами новітніми знаннями закономірностей психічних явищ;
- засвоєння сучасних досліджень у галузі психології;
- оволодіння потребою працювати творчо з основною та додатковою літературою;
- формування у майбутніх фахівців сучасного творчого мислення на основі знань психологічних тонкощів, особливостей музичного мистецтва.

Завдання психології як навчальної дисципліни полягають у тому, щоб:

- ознайомити студентів з досягненнями психологічної науки ХХ-ХХІ ст.;
 - розкрити фактори психологічних функцій та психологічних якостей особистості, індивідуальні особливості психічного розвитку;
 - сформувати у майбутніх фахівців сучасного творчого мислення в контексті сучасних досягнень загальної та музичної психології;
 - розглянути психічні функції людини, на яких ґрунтуються музичні явища;
 - проаналізувати основні принципи психомоторики музичної діяльності;
- виробити вміння свідомо орієнтуватись в особливостях особистої психологічної діяльності з метою її професійної спрямованості.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- основні теоретичні положення загальної психології;
- закономірності психічних явищ та їх прояву в музичній діяльності;
- індивідуальні особливості особистості;
- особливості професійної діяльності в галузі музичного мистецтва;
- закономірності та принципи музичного розвитку.

уміти:

- адекватно оцінювати ступінь розвитку психічних процесів, станів, властивостей особистості;
- використовувати різні методи психологічних досліджень у вивченні психіки;
- самостійно та вільно орієнтуватися в теоретико-методологічних засадах музичної психології;
- здійснювати музично-психологічну діагностику з подальшим прогнозуванням та проектуванням ситуації музичної діяльності.

Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1

Розділ 1. ВВЕДЕННЯ У ЗАГАЛЬНУ І МУЗИЧНУ ПСИХОЛОГІЮ

Тема 1. Психологія на сучасному етапі розвитку. Сучасні теорії особистості.

Предмет і завдання психології. Структура психології. Методи психологічних досліджень. Становлення психології як науки - від античного періоду до теперішнього часу.

Сучасні тенденції розвитку психології. Криза в сучасній психології і її наслідки. Феномен інтегративної психології. Сучасні теорії особистості. Психоаналітичний напрям (аналітична психологія Юнга, епігенетична теорія Еріксона). Диспозиційний напрям (теорія типів особистості Айзенка). Необіхевіоризм (радикальний біхевіоризм Скіннера, теорія соціального научіння Роттера). Гуманістичне спрямування (Маслоу, Роджерс, Франкл). Транзактний аналіз Берна. Тілесно-орієнтована терапія. Трансперсональна психологія Грофа. Феномени людського буття як предмет вивчення сучасної філософії психології.

Тема 2. Музична психологія як наука. Історія музичної психології.

Предмет і завдання музичної психології. Галузі музичної психології. Сфери застосування музичної психології.

Історія музичної психології. Музично-психологічні погляди в античну епоху, Середньовіччя і епоху Відродження. Теорія афектів Декарта. Зародження музичної психології як самостійної науки у другій половині XIX ст.: резонансна теорія слуху Гельмгольца, атомізм К. Штумпфа. Тонпсихологія Курта. Гештальтпсихологія Веллека. Філософсько-психологічні ідеї космізму Скрябіна. Музикотерапія: форми, напрямки, сфери застосування.

РОЗДІЛ 2. ОСОБИСТІТЬ МУЗИКАНТА. МУЗИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Тема 3. Особливості особистості музиканта. Феномен музичної свідомості.

Музична свідомість: індивідуальна і суспільна. Структура музичної свідомості. Архетипи музичної свідомості. Розвиток музичної свідомості.

Мотиваційна сфера особистості. Самосвідомість і «Я-концепція». Самооцінка і рівень домагань як центральна сторона «Я-концепції». Спрямованість особистості. Самоактуалізація особистості в процесі музичної освіти. Ознаки та способи досягнення самоактуалізації. Самореалізація в світі музики.

Тема 4.

Музична діяльність: поняття, види, структура. Професійна успішність музиканта. Сутність творчості.

Музична діяльність: поняття, види, структура. Структура професійно важливих

якостей музиканта. Індивідуальний стиль діяльності. Професійна успішність музиканта. Проблеми становлення музиканта-професіонала. Стимули і мотиви праці музиканта. Формування професійної придатності музиканта. Основні особистісно-професійні проблеми музикантів. Режим і гігієна праці музиканта.

Творчість як сутність життя. Визначення творчості. Природа творчості. Ознаки музичної креативності. Об'єктивне і суб'єктивне в творчості. Художня творчість. Катарсична теорія мистецтва. Музична творчість. Композиторська творчість. Музично-виконавська діяльність. Роль типологічних і характерологічних особливостей. Етапи діяльності музиканта-виконавця.

Модуль 2

РОЗДІЛ 3. ПІЗНАВАЛЬНІ ТА КОМУНІКАТИВНІ ПРОЦЕСИ У МУЗИЧНОМУ МИСТЕЦТВІ

Тема 5.

Процеси спілкування у музичній діяльності. Психологічні явища у сфері міжособистісних відносин. Групові феномени.

Структура спілкування. Психологічні механізми впливу в процесі спілкування. Музична комунікація: системи «людина - музика», «композитор - виконавець - слухач». Педагогічне спілкування. «Учитель - учень». «Керівник - колектив».

Види соціальних груп. Психологічні явища в сфері міжособистісних відносин. Взаємодія людей в соціальних групах. Групові феномени: конформізм, лідерство, «зсув ризику». Особливості відносин в музичних колективах.

Тема 6. Пізнавальні процеси в музичному мистецтві: відчуття, сприйняття, увага, пам'ять, мислення, уява.

Види і властивості відчуттів. Взаємодія відчуттів. Пороги чутливості. Адаптація. Слухові відчуття. Абсолютний слух. Феномен «кольорового слуху».

Характеристика сприйняття. Роль життєвого досвіду в сприйнятті музики. Етапи сприйняття музичного твору. Проблема адекватності сприйняття музики.

Поняття про увагу. Увага в музичній діяльності. Прийоми тренування уваги для музикантів. Види і процеси пам'яті. Методика заучування музичного твору за Гофманом.

Процеси і форми мислення. Музичне мислення. Логіка розвитку музичного мислення. Види і властивості уяви. Функціональне призначення уяви в музичному мистецтві. Зв'язок музичної уяви з життєвим досвідом.

РОЗДІЛ 4. ІНДИВІДУАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ТА ЕМОЦІЙНО-ВОЛЬОВА СФЕРА ОСОБИСТОСТІ

Тема 7.

Емоції і почуття в музиці. Психологія концертного виступу. Оптимальний концертний стан.

Емоції і почуття в музиці. Закономірності музичної виразності в контексті

теорії афектів. Базові та естетичні емоції.

Поняття про волю. Структура вольової дії. Вольові якості особистості. Психологія концертного виступу. Естрадне хвилювання: типи реакцій на стресову ситуацію, причини та фактори хвилювання. Оптимальний концертний стан. Методи оволодіння оптимальним концертним станом.

Тема 8.

Індивідуальні відмінності особистості музиканта. Вплив темперамента і характеру на музичну діяльність. Музичність як цілісна властивість.

Індивідуальні відмінності особистості музиканта. Структура інтегральної індивідуальності музичної свідомості. Психологічна характеристика темпераменту. Типи темпераменту музиканта на тлі екстра-інтроверсії. Типологія музикантів у контексті вчення про типи вищої нервової діяльності. Риси характеру особистості. Типове й індивідуальне в характері. Зв'язок музичного обдарування з психодинамічними властивостями. Прояв характеру композитора в музичній діяльності.

Здібності і задатки. Спадкове і набуте у здібностях. Ступені розвитку здібностей. Музичність як цілісна властивість. Поняття «ядра музичності».

Тематичний план

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						Заочна форма						
	усь го	у тому числі					усь ого	у тому числі					
		л	п	сем	інд	с.р.		л	п	сем	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Модуль 1. ВВЕДЕННЯ У ЗАГАЛЬНУ І МУЗИЧНУ ПСИХОЛОГІЮ													
Тема 1. Психологія на сучасному етапі розвитку. Сучасні теорії особистості.	12		5			7							
Тема 2. Музична психологія як наука. Історія музичної психології.	12		5			7							
Всього 1 модуль	24		10			14							
Модуль 2. ОСОБИСТІТЬ МУЗИКАНТА. МУЗИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ													
Тема 3. Особливості особистості музиканта. Феномен музичної свідомості.	10		4			6							
Тема 4. Музична діяльність: поняття, види, структура. Професійна успішність музиканта. Сутність творчості.	20		9			11							
Всього 2 модуль	30		13			7							
Модуль 3. ПІЗНАВАЛЬНІ ТА КОМУНІКАТИВНІ ПРОЦЕСИ У МУЗИЧНОМУ МИСТЕЦТВІ													
Тема 5. Процеси спілкування у музичній діяльності. Психологічні явища у сфері міжособистісних відносин. Групові феномени.	12		5			7							
Тема 6. Пізнавальні процеси в музичному мистецтві: відчуття, сприйняття, увага, пам'ять, мислення, уява.	24		12			12							
Всього 3 модуль	36		17			19							
Модуль 4. ІНДИВІДУАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ТА ЕМОЦІЙНО-ВОЛЬОВА СФЕРА ОСОБИСТОСТІ													
Тема 7. Емоції і почуття в музиці. Психологія концертного виступу. Оптимальний концертний стан.	12		5			7							
Тема 8. Індивідуальні відмінності особистості музиканта. Вплив темперамента і характеру на музичну діяльність. Музичність як цілісна властивість.	18		8			10							
Всього 4 модуль	30		13			17							
Усього годин	120		53			67							

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Психологія на сучасному етапі розвитку. Сучасні теорії особистості.	7
2	Тема 2. Музична психологія як наука. Історія музичної психології.	7
3	Тема 3. Особливості особистості музиканта. Феномен музичної свідомості.	6
4	Тема 4. Музична діяльність: поняття, види, структура. Професійна успішність музиканта. Сутність творчості.	11
5	Тема 5. Процеси спілкування у музичній діяльності. Психологічні явища у сфері міжособистісних відносин. Групові феномени.	7
6	Тема 6. Пізнавальні процеси в музичному мистецтві: відчуття, сприйняття, увага, пам'ять, мислення, уява.	12
7	Тема 7. Емоції і почуття в музиці. Психологія концертного виступу. Оптимальний концертний стан.	7
8	Тема 8. Індивідуальні відмінності особистості музиканта. Вплив темперамента і характеру на музичну діяльність. Музичність як цілісна властивість.	10
	Разом	67

Завдання до самостійної роботи

Тема 1. Психологія на сучасному етапі розвитку. Сучасні теорії особистості.

- Особливість предмету психології
- Значення психології для музикантів
- Зв'язок сучасної музичної практики з проблемами и питаннями, що розробляються в різних галузях психологічної науки
- Суть основних принципів психології
- Характеристика методу експертних оцінок у загальній психології.
- Характеристика методу контент-аналізу.
- Характеристика методів опитування.
- Некласичні теорії сучасної психології
- Актуальні дослідження сучасної психології

Тема 2. Музична психологія як наука. Історія музичної психології.

- Основні фундаментальні дослідження в області музичної психології.
- Витоки музичної психології.
- Тенденції взаємопроникнення і синтез двох областей наук – психології та музики.
- Практично орієнтовані області розвитку музикотерапії.
- Психологічні основи музичного навчання.
- Методико-психологічні принципи музичного навчання.

Тема 3. Особливості особистості музиканта. Феномен музичної свідомості.

- Розвиток особистості.
- Як між собою відносяться поняття «особистість» та «індивідуальність»?
- Підходи до вивчення структури особистості.
- Вплив зовнішніх фізичних якостей людини на формування її особистості.
- Потреби і мотиви як характеристики особистості.
- Мотиваційні регулятори життєвого шляху людини.

Тема 4. Музична діяльність: поняття, види, структура. Професійна успішність музиканта. Сутність творчості.

- Взаємозв'язок діяльності, мотивів і потреб людини.
- Функція мети в діяльності людини.
- Феномен зміщення мотиву на мету.
- Взаємодія навичок.
- Звички, їх види, значення у формуванні особистості.
- Умови взаємного переходу гри і праці в навчання і навпаки.
- Формування власного індивідуального стилю діяльності.

Тема 5. Процеси спілкування у музичній діяльності. Психологічні явища у сфері міжособистісних відносин. Групові феномени.

- Роль спілкування у розвитку особистості.
- Дефіцит спілкування і його наслідки.
- Стили спілкування як чинники ефективності спільної діяльності.
- Як проявляється стиль спілкування у вербальних і невербальних засобах?
- Роль соціального контролю зворотнього зв'язку у процесі взаємодії.
- Порівняльна характеристика малої групи і колективу.
- Сучасні уявлення про роль колективу у формуванні особистості.
- Поняття групової згуртованості та групової сумісності.
- Відмінність колективізму і конформізму.
- Ціннісно-орієнтаційна єдність групи.
- Методики вивчення міжособистісних стосунків (емоційно-кольорової аналогії, референтометрії, соціометрії).
- Навести приклади груп, в яких немає міжособистісних стосунків.

Тема 6. Пізнавальні процеси в музичному мистецтві: відчуття, сприйняття, увага, пам'ять, мислення, уява.

- Зміна чутливості аналізаторів та її причини.
- Феномен сенсорної депривації.
- Залежність сприймань від характеру діяльності.
- Теорія домінанти Ухтомського.
- Вікові та індивідуальні особливості уваги.
- Психологічні прийоми керівництва увагою.
- Умови успішного запам'ятовування.

- Наслідки проактивного, ретроактивного і позамежного гальмування.
- Гіпотези щодо механізмів пам'яті.
- Фактори, що впливають на розвиток пам'яті.
- Соціальна природа мислення людини.
- Характеристика етапів розв'язування задач.
- Поняття мисленневих стратегій.
- Специфіка і взаємозв'язок відтворюючої і творчої уяви.
- Відмінність між уявою і уявленням.
- Мрія і її роль у діяльності людини.
- Уява та індивідуальна творчість.

Тема 7. Емоції і почуття в музиці. Психологія концертного виступу. Оптимальний концертний стан.

- Суспільно-історична природа почуттів
- Роль виховання почуттів у формуванні особистості.
- Психологічний аналіз прийняття рішень.
- Вікові та індивідуальні особливості волі.
- Воля і рефлексія.

Тема 8. Індивідуальні відмінності особистості музиканта. Вплив темперамента і характеру на музичну діяльність. Музичність як цілісна властивість.

- Спільне і відмінне між характером і темпераментом. Вплив темпераменту на формування рис характеру.
- Основні теорії темпераменту.
- Стиль діяльності людини та її тип темпераменту.
- Зв'язок характеру і здібностей.
- Взаємодія та взаємокомпенсація здібностей.
- Соціально-історична обумовленість здібностей.
- Сенситивні періоди у розвитку здібностей.

Запізнені завдання для студентів, які мають пропущені заняття

Тема 1. Психологія на сучасному етапі розвитку. Сучасні теорії особистості.

Доповідь на одну з наведених тем і виконання одного з творчих завдань.

1. Розвиток психології в Україні.
2. Основні етапи психологічного дослідження.
3. Особливості використання методу самоспостереження.
4. Моделювання як метод психологічного дослідження та його види.
5. Чи існує душа як реальність?
6. Проблемні питання етичності застосування експериментів у психології на прикладі «гучних» експериментів ХХ ст.. (Стенфордський тюремний експеримент, Експеримент Мілгрема на підпорядкованість авторитетам, «Маленький Альберт» та ін..).
7. Творче завдання. Поміркуйте, яку проблему в вашому житті можна спробувати вирішити за допомоги методів одного з вивчених підходів психології?
8. Творче завдання. Спробуйте подумати й описати, як, на вашу думку, буде виглядати «психологія майбутнього»? Які основні принципи і підходи ви б виділили?

Тема 2. Музична психологія як наука. Історія музичної психології.

Доповідь на одну з наведених тем і виконання одного з творчих завдань.

1. Тонпсихологія Е. Курта та гештальтпсихологія А. Веллека.
2. Сфери прикладного застосування музики.
3. Міждисциплінарні зв'язки у вивченні основних проблем музичної психології.
4. Музична терапія як арт-терапевтичний напрям. Основні форми і напрями музикотерапії.
5. Філософсько-психологічні ідеї космізму О. Скрябіна.
6. Творче завдання. Спробуйте використати один з прийомів музикотерапії у своєму житті. Опишіть ваші враження.
7. Творче завдання. Опишіть, які з прийомів музикотерапії ви могли б використовувати у своїй роботі музиканта (наприклад, з учнями в процесі педагогічної роботи).

Тема 3. Особливості особистості музиканта. Феномен музичної свідомості.

Доповідь на одну з наведених тем і виконання одного з творчих завдань.

1. Інтереси, їх роль у розвитку особистості.
2. Характеристика цінностей особистості.
3. Механізм мотивації досягнення (За Х.Хекхаузенем).
4. Характеристика потреб за Мюрреєм.
5. Психологічна характеристика творчої особистості (на прикладі видатного музиканта).
6. Сенситивні періоди та їхні коди (числа Фібоначчі).

7. Творче завдання. Зробіть психологічну характеристику власної особистості.
8. Творче завдання. Проаналізуйте, які архетипи музичної свідомості (згідно підходу Торопової на основі аналітичної психології Юнга) ви можете спостерігати у своїй педагогічній роботі з учнями або навчання зі студентами вашої групи.

Тема 4. Музична діяльність: поняття, види, структура. Професійна успішність музиканта. Сутність творчості.

Доповідь на одну з наведених тем і виконання одного з творчих завдань.

1. Відмінності між активністю, діяльністю та творчістю людини.
2. Психологічний зміст натхнення як творчого стану.
3. Енергопотенціал людини та її здатність до діяльності.
4. Особливості музичної творчості.
5. Проблеми становлення музиканта-професіонала в Україні.
6. Творче завдання. Скласти професіограму музиканта-педагога, музиканта-виконавця, диригента, концертмейстера, музикознавця (на вибір).
7. Творче завдання. Проаналізувати власні мотиви вибору професії.
8. Творче завдання. Проаналізувати власний індивідуальний стиль діяльності як музиканта.

Тема 5. Процеси спілкування у музичній діяльності. Психологічні явища у сфері міжособистісних відносин. Групові феномени.

Доповідь на одну з наведених тем і виконання одного з творчих завдань.

1. Спілкування викладачів і студентів.
2. Установка та її роль у спілкуванні.
3. Теорії каузальної атрибуції.
4. Психологічне маніпулювання.
5. Основні теорії лідерства.
6. Бар'єри спілкування та їх подолання.
7. Причини виникнення і способи подолання конфліктних ситуацій.
8. Творче завдання. Проаналізувати педагогічні ситуації, використавши рольові ігри.
9. Творче завдання. Використовуючи невербальні засоби спілкування, продемонструвати, як можна повернути певні ситуації розмови у свою користь.
10. Творче завдання. Показати на прикладі, як можна поліпшити якість спілкування зі своєю близькою людиною, використовуючи фактори, що оптимізують комунікацію.

Тема 6. Пізнавальні процеси в музичному мистецтві: відчуття, сприйняття, увага, пам'ять, мислення, уява.

Доповідь на одну з наведених тем і виконання одного з творчих завдань.

1. Патологія відчуттів.
2. Конотації в музичній культурі.
3. Методи тренування та покращення пам'яті.

4. Феномен помилкових спогадів.
5. Мнемоніка.
6. Штучний інтелект.
7. Методи раціонального мислення.
8. Альтернативні підходи до розвитку мислення.
9. Особливості формування творчої уяви.
10. Уява і інтуїція.
11. Феномен творчого натхнення.
12. Творче завдання. Скласти пам'ятку для себе про те, як краще організувати запам'ятання і відтворення матеріалу.
13. Творче завдання. Підберіть з художньої літератури приклади виявлення роботи мислення героїв твору і дайте пояснення його властивостей, розкрийте зміст мислення в даному випадку.
14. Творче завдання. Опишіть прийоми розвитку активного самостійного мислення.
15. Творче завдання. Охарактеризуйте особливості власних мисленнєвих операцій та шляхи їх удосконалення.

Тема 7. Емоції і почуття в музиці. Психологія концертного виступу. Оптимальний концертний стан.

Доповідь на одну з наведених тем і виконання творчого завдання.

1. Теорії емоцій, характеристика цих теорій.
2. Емоції і почуття в роботі музиканта.
3. Вплив кохання на формування особистості.
4. Поняття когнітивного дисонансу.
5. Аналіз проблеми «свободи волі» як усвідомленої необхідності.
6. Виховання та самовиховання волі.
7. Дитячі ігри та їхня роль у розвитку волі людини.
8. Творче завдання: Написати самозвіт на тему «Особливості мого оптимального концертного стану» за планом:

Частина 1.

- 1) Чи вмієте ви цілеспрямовано створити ОКС?
- 2) За допомогою яких прийомів ви цього досягаєте?
- 3) Хто з інших людей допомагає вам досягти ОКС?
- 4) Як часто вам вдається виступати в ОКС?
- 5) За скільки часу до початку виступу ви відчуваєте ОКС?
- 6) Чи є ваш ОКС стійким? Від чого це залежить?
- 7) Можливо, що найкращий ОКС ви відчули не на естраді, а в класі або в колі друзів. Опишіть цей стан.
- 8) Що ви відчували, думали і робили напередодні вдалого виступу і перед виходом на сцену?
- 9) Якщо ви рідко відчуваєте ОКС (або ніколи), помрійте, яким він міг би бути.

Частина 2.

- 1) Якою (якими) вправами для подолання хвилювання і досягнення ОКС ви скористалися?

- 2) Як часто і скільки за часом ви її (їх) виконували?
- 3) Як це вплинуло на ваш стан?
- 4) Чи збираєтеся ви використовувати якісь прийоми у власній музичній діяльності?

Тема 8. Індивідуальні відмінності особистості музиканта. Вплив темперамента і характеру на музичну діяльність. Музичність як цілісна властивість.

Доповідь на одну з наведених тем і виконання одного з творчих завдань.

1. Відмінності між темпераментом і характером.
2. Чи можна змінити темперамент?
3. Психічні властивості українців.
4. Основні типи акцентуацій рис характеру.
5. Феномен геніальності.
6. Творче завдання. Написати твір-мініатюру “Особливості мого темпераменту”.
7. Творче завдання. На прикладі видатних композиторів показати, як відбивається його темперамент і характер на його творчості.
8. Творче завдання. Скласти власну «карту музичних здібностей» (за О. Лучініною).

Контрольні питання

І семестр:

І модуль:

1. Психологія як наука: предмет, об'єкт, завдання. Принципи психології як науки.
2. Галузі психології та її структура. Міждисциплінарні зв'язки психології з іншими науками.
3. Періодизація психології як науки відповідно до предмету вивчення.
4. Тенденції розвитку сучасної психології.
5. Характеристика методів психологічного дослідження.
6. Психоаналітичний напрям у психології.
7. Необіхевіористичні підходи до розуміння особистості.
8. Гуманістичні теорії особистості.
9. Когнітивний напрям у сучасній психології.
10. Прикладні теорії особистості.
11. Розуміння особистості у трансперсональній психології.
12. Поняття та сутність музичної психології. Галузі музичної психології.
13. Походження музики як психологічна проблема.
14. Етапи становлення музичної психології.
15. Психофізіологічні відкриття другої половини XIX ст. як передумова появи музичної психології як науки.
16. Дослідження вітчизняних психологів у музично-психологічному напрямі.

II модуль:

1. Поняття та структура музичної свідомості.
2. Поняття та сторони направленості особистості. Форми направленості особистості.
3. Мотиваційна сфера особистості. Самосвідомість і «Я-концепція» особистості.
4. Психологічні особливості музичної діяльності. Етапи діяльності музиканта-виконавця.
5. Психомоторні професійно-важливі якості музиканта-виконавця. Поняття надійності музиканта-виконавця.
6. Визначення і сутність творчості.

II семестр:

III модуль:

1. Види та функції спілкування. 3 сторони спілкування: комунікація, перцепція, взаємодія.
2. Психологічні механізми впливу в процесі спілкування.

3. Музична комунікація: системи «людина - музика», «композитор - виконавець - слухач». Педагогічне спілкування
4. Умови та етапи розвитку малої групи. Класифікація малих груп у психології.
5. Психологічні явища в сфері міжособистісних відносин. Взаємодія людей в соціальних групах.
6. Групові феномени: конформізм, лідерство, групове мислення.
7. Характеристика і види відчуттів. Види музичного слуху.
8. Абсолютний слух. Феномен «кольорового слуху».
9. Сприйняття музики як процес. Етапи сприйняття музичного твору.
10. Фактори адекватності сприйняття музики.
11. Характеристика і види уваги. Розвиток уваги музичного виконавця.
12. Процеси та механізми пам'яті. Прийоми запам'ятовування музичного твору.
13. Поняття та види уваги. Розвиток музичної уваги.
14. Специфіка музичного мислення. Розвиток навичок музичного мислення.

IV модуль:

1. Емоції і почуття в музиці. Базові та естетичні емоції.
2. Передача емоцій в музиці згідно теорії афектів.
3. Естрадне хвилювання: типи реакцій на стресову ситуацію, причини та фактори хвилювання.
4. Оптимальний концертний стан музиканта-виконавця.
5. Типи темпераменту музиканта на тлі екстра-інтроверсії.
6. Вплив типу темпераменту і рис характеру на творчість на прикладі видатних композиторів.
7. Музичні здібності як функціональна система.

Залікові:

1. Психологія як наука: предмет, об'єкт, завдання. Принципи психології як науки.
2. Галузі психології та її структура. Міждисциплінарні зв'язки психології з іншими науками.
3. Періодизація психології як науки відповідно до предмету вивчення.
4. Тенденції розвитку сучасної психології.
5. Характеристика методів психологічного дослідження.
6. Психоаналітичний напрям у психології.
7. Диспозиційні теорії особистості.
8. Необіхевіористичні підходи до розуміння особистості.
9. Гуманістичні теорії особистості.
10. Когнітивний напрям у сучасній психології.
11. Прикладні теорії особистості.
12. Розуміння особистості у трансперсональній психології.
13. Поняття та сутність музичної психології. Галузі музичної психології.

14. Походження музики як психологічна проблема.
15. Етапи становлення музичної психології.
16. Музично-психологічні воззріння в давні часи.
17. Психофізіологічні відкриття другої половини XIX ст. як передумова появи музичної психології як науки.
18. Тонпсихологія Е. Курта та гештальтпсихологія А. Веллека.
19. Дослідження вітчизняних психологів у музично-психологічному напрямі.
20. Поняття та структура музичної свідомості.
21. Поняття та сторони направленості особистості. Форми направленості особистості.
22. Мотиваційна сфера особистості. Самосвідомість і «Я-концепція» особистості.
23. Психологічні особливості музичної діяльності. Етапи діяльності музиканта-виконавця.
24. Психомоторні професійно-важливі якості музиканта-виконавця. Поняття надійності музиканта-виконавця.
25. Визначення і сутність творчості.
26. Види та функції спілкування. З сторони спілкування: комунікація, перцепція, взаємодія.
27. Умови та етапи розвитку малої групи. Класифікація малих груп у психології.
28. Групові феномени: конформізм, лідерство, групове мислення.
29. Характеристика і види відчуттів. Види музичного слуху.
30. Сприйняття музики як процес. Фактори адекватності сприйняття музики.
31. Характеристика і види уваги. Розвиток уваги музичного виконавця.
32. Процеси та механізми пам'яті. Прийоми запам'ятовування музичного твору.
33. Поняття та види уяви. Розвиток музичної уяви.
34. Специфіка музичного мислення. Розвиток навичок музичного мислення.
35. Передача емоцій в музиці згідно теорії афектів.
36. Оптимальний концертний стан музиканта-виконавця.
37. Вплив типу темпераменту і рис характеру на творчість на прикладі видатних композиторів.
38. Музичні здібності як функціональна система.

Критерії оцінювання

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою		
		для екзамену, курсової роботи, практики		для заліку
90 – 100	A	5	відмінно	зараховано
82 – 89	B	4+	добре	
74 – 81	C	4		
64 – 73	D	3+	задовільно	
60 – 63	E	3		
35 – 59	FX	2	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни		не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінки знань і вмінь:

За національною шкалою	За 100 бальною шкалою	За шкалою ECTS
Відмінно	90 – 100	A

у випадках, коли студент глибоко й впевнено засвоїв весь матеріал, послідовно, логічно вірно його відтворює. Може пов'язати теоретичні та практичні сторони дисципліни, вільно відповідає на нестандартні запитання, показує знання монографічного матеріалу з питання, вірно обґрунтовує наукові поняття, володіє навичками виконання практичних завдань, виявляє вміння самостійно узагальнювати матеріал, не допускає при цьому помилки.

За національною шкалою	За 100 бальною шкалою	За шкалою ECTS
Добре	82 – 89	B
	74 – 81	C

у випадках, коли студент знає програмний матеріал, не допускає суттєвих недоліків у відповіді, може вірно використовувати теоретичні положення й володіє навичками при виконанні практичних завдань.

За національною шкалою	За 100 бальною шкалою	За шкалою ECTS
Задовільно	64 – 73	D
	60 – 63	E

у випадках, коли студент засвоїв лише основний матеріал, але погано орієнтується в окремих положеннях, припускається помилок або неточностей у формулюваннях, порушує логіку та послідовність у викладенні програмного матеріалу та має складнощі при виконанні практичних завдань.

За національною шкалою	За 100 бальною шкалою	За шкалою ECTS
Незадовільно з можливістю повторного складання	35 – 59	FX
Незадовільно з обов'язковим повторним курсом	0 – 34	F

у випадках, коли студент не володіє знаннями щодо значної частини програмного матеріалу, припускається суттєвих помилок, з великими труднощами виконує практичну роботу.

Розподіл балів, які отримують студенти для заліку

III семестр. Поточне тестування та самостійна робота				Сума
Модуль №1		Модуль №2		
T1	T2	T3	T4	100
20	20	30	30	
40		60		
IV семестр. Поточне тестування та самостійна робота				Сума
Модуль №3		Модуль №4		
T5	T6	T7	T8	100
30	30	20	20	
60		40		

Політика курсу

1. Вимоги викладача

- 1.1. Бути уважними на лекціях, виконувати поставлені завдання.
- 1.2. Користуватись матеріалами, літературою та ресурсами, які пропонує викладач.
- 1.3. Не пропускати заняття без поважної причини.
- 1.4. При наявності пропущених занять компенсувати їх виконанням додаткових завдань.
- 1.5. Бути небайдужим, ініціативним, висловлювати власну думку, брати участь у дискусіях, якщо такі виникають під час занять.

2. Загальні правила

- 2.1. Навчальний матеріал подається викладачем у формі лекцій. Додатково викладач рекомендує для кожної теми додаткові питання для опрацювання, джерела для отримання інформації, літературу та інтернет-ресурси для поглиблення знань з певної теми.
- 2.2. Бали накопичуються протягом навчального року і можуть бути нараховані студенту за виконання поточних завдань, за виконання додаткових завдань (творчі завдання, доповіді, повідомлення тощо), за виконання контрольних завдань.
- 2.3. Нарахування балів виконується згідно критеріям оцінювання та розподілу балів, що містяться в даному документі.
- 2.4. Методами контролю можуть бути усні форми (півбесіда, фронтальне опитування, підготовка доповідей та ін.) та письмові (тестові завдання, виконання контрольних робіт, виконання рефератів та ін.). Підсумковий контроль — залік.

3. Поведінка в аудиторії

- 3.1. Приходити на заняття вчасно.
- 3.2. Знаходитись на заняттях в охайному вигляді.
- 3.3. Проявляти повагу до викладача та студентів.
- 3.4. Не розмовляти під час лекцій, при потребі задати питання або уточнити інформацію підняти руку.
- 3.5. Вимикати звук на мобільних телефонах та ін.гаджетах.

4. Умови академічної доброчесності

- 4.1. Нести відповідальність за свою роботу, не переписувати завдання.
- 4.2. При виконанні творчих завдань або приготуванні доповідей (рефератів) не користуватися вже готовими роботами, готувати оригінальні роботи.
- 4.3. Контрольні роботи та поточні завдання виконувати сумлінно, добросовісно, відповідально.

Рекомендована література

Базова

- Альманах музыкальной психологии /HOMO MUSICUS/ / Ред.-сост.: М.С. Старчеус. М., 2017.
- Бочкарёв Л. Л. Психология музыкальной деятельности. М., Издательство «Институт психологии РАН», 2009 г. 352 с., илл.
- Глазков В. В. Музыкальная психология : учеб.-метод. пособие / В. В. Глазков ; под ред. канд. психолог. наук Н. Г. Абрамян ; Владим. гос. ун-т им. А. Г. и Н. Г. Столетовых. – Владимир : Изд-во ВлГУ, 2013. – 136 с.
- Готсдинер А.Л. Музыкальная психология. М., 2009.
- Музыкальная психология: конспект лекций /Сост. И.В.Щербина. – Симферополь: КУКИИТ, 2011. - 77 с.
- Музыкальная психология: Учебное пособие/ Р.Г. Кадыров; Отв.ред. Р.Ю.Юнусов; М-во по делам культуры и спорта Респ. Узбекистан, Гос. консерватория Узбекистана. - Ташкент: Мусика, 2009. - 80 с.
- Петрушин В.И. Музыкальная психология: учебник и практикум для вузов / В. И. Петрушин. — 4-е изд., перераб. и доп. — Москва : Издательство Юрайт, 2019. — 380 с. - (Профессиональное образование).
- Практическая психология для музыкантов. Учебно-методическое пособие / Сост. О.А. Лучинина, Е.С. Винокурова. - 2-е изд. - Астрахань: Издательство Астраханской государственной консерватории 2011 - 144с.
- Теплов Б. М. Психология музыкальных способностей. – М.: Наука, 2009 г. – 379 с. - (Серия «Памятники психологической мысли»).
- Торопова А.В. Музыкальная психология и психология музыкального образования. Издание третье, исправленное и дополненное. Учебное пособие. – М.: «Учебно-методический издательский центр «ГРАФ-ПРЕСС», 2010.- 240 с.
- Цагарелли Ю.А. Психология музыкально-исполнительской деятельности. Учебное пособие. – С.-Пб.: «Композитор», 2009. – 212 с.

Додаткова:

1. Абульханова К.А. Психология и сознание личности. М.: МОДЭК, 2009. 224 с.
2. Андреева Г.М. Социальная психология. Учебник для высших учебных заведений. – 6-е изд., испр. и доп. М.: Аспект Пресс, 2012. 363 с.
3. Арнхейм Р. Новые очерки по психологии искусства. Пер. с англ. Г. Е. Крейдлина. М.: Прометей, 2009. 352 с.
4. Бердяев Н.А. Смысл творчества. Философия свободы. М.: АСТ, 2016. 416 с.
5. Богоявленская Д.Б. Психология творческих способностей: Учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений. М.: Издательский центр «Академия», 2009. 320 с.
6. Варій М.Й. Загальна психологія. Навчальний посібник / 3-тє видан., випр. і доп. - К.: «Центр учбової літератури», 2009. 2007 с.
7. Выготский Л.С. Психология искусства. М.: Рипол Классик, 2017. 344 с.
8. Гроф С. За пределами мозга (рождение, смерть и трансценденция в психотерапии). М.: Ганга, 2014.
9. Дорфман Л.Я. Эмоции в искусстве. Теоретические подходы и эмпирические

- исследования. М.,: «Смысл», 2009. 404 с.
10. Ильин Е. П. Психология творчества, креативности, одаренности. СПб.: Питер, 2009. 448 с. (Мастера психологии).
 11. Загальна психологія: Навч. Посібник З=14 / О.Скрипченко, Л.Долинська, З. Огороднійчук та ін. К.: «А.П.Н.», 2009. 464 с.
 12. Иванченко Г.В. Психология восприятия музыки: подходы, проблемы, перспективы. М.: «Смысл», 2011. 255 с.
 13. Кривцун О.А. Психология искусства. Учебник. М.: «Юрайт», 2015. 266 с.
 14. Ильин Е. П. Психология для педагогов. СПб.: Питер, 2012. 640 с.: ил. (Серия «Мастера психологии»).
 15. Кадцын Л.М. Музыкальное искусство и творчество слушателя. М.: Высш. шк., 2009. 302,[1] с. : нот. ил.
 16. Кулка И. Психология искусства. М.: Издательство «Гуманитарный центр», 2014 г. 560 с.
 17. Крупник Е.П. Психологическое воздействие искусства. М., 2009.
 18. Маклаков А.Г. Общая психология: учебное пособие для студентов вузов и слушателей курсов психологических дисциплин / А. Г. Маклаков. - Санкт-Петербург [и др.] : Питер, 2017. - 582 с. : ил. - (Учебник для вузов)
 19. Медушевский В. О закономерностях и средствах художественного воздействия музыки / В. Медушевский. – М. : Музыка, 2010. – 342 с.
 20. Назайкинский Е. О психологии музыкального восприятия. – М.: «Музыка», 2009. – 384 с.
 21. Практикум по общей, экспериментальной и прикладной психологии / Под общей ред. А.А. Крылова, С.А. Маничева. – 3-е изд., доп. и перераб. – СПб.: Питер, 2009. – 560 с.: ил. – (Серия «Практикум по психологии»).
 22. Практическая психодиагностика. Методики и тесты. Учебное пособие / Ред.-сост. Райгородский Д.Я. – М: «Бахрах-М», 2011. – 672 с.
 23. Психологія: схеми, опорні конспекти, методика: Навч. посібник для студентів ВНЗ / За заг. ред. М.С. Корольчука. - К.: Ельга, Ніка-Центр, 2012. - 320 с.
 24. Психология личности: Словарь-справочник / Под. ред. П.П. Горностая,. Т.М. Титаренко. К.: Рута, 2009. 320 с.
 25. Психология художественного творчества: Хрестоматия / Сост. К.В. Сельченков. Мн.: Харвест, 2009. 752 с.
 26. Ридецкая О.Г. Психология одаренности. Учебно-практическое пособие. М.: Евразийский открытый институт, 2010. 374 с.
 27. Рубинштейн С.Л. Основы общей психологии. СПб.: Питер, 2015. 720 с.
 28. Ухтомский А.А. Доминанта. СПб.: Питер, 2012. 448с.
 29. Філософська естетика і психологія мистецтва: навч. посібник / Є. Я. Басін, В. П. Крутоус. К.: Гардаріки, 2009. 287 с.
 30. Фрейджер Р., Фейдимен Дж. Теории личности и личностный рост. М.: ОЛМА ПРЕСС, 2009. 657 с.
 31. Хок Р. 40 исследований, которые потрясли психологию. Секреты выдающихся экспериментов. СПб.: «Прайм-ЕВРОЗНАК», 2013. 416 с.
 32. Хьелл Л., Зиглер Д. Теории личности. Основные положения, исследования и применение / Перевод С. Меленевской и Д. Викторовой. СПб.: Питер Пресс, 2013. 608 с. (Серия «Мастера психологии»).

Інформаційні ресурси в інтернеті

1. <https://4brain.ru/psy/> - Психологічні онлайн-курси та статті
2. <http://flogiston.ru/> - Сайт психологічного факультету МГУ
3. <http://psychologiya.com.ua/> - Психологічний освітній сайт
4. <http://psyfactor.org/> - Портал з научної та практичної психології
5. <http://psylib.org.ua/index.html> - Психологічна бібліотека Київського Фонда сприяння розвитку психічної культури
6. <http://psylist.net/> - «Псі-шпаргалка»
7. <http://psystudy.ru/> - Журнал «Психологічні дослідження»
8. <http://www.psyworld.ru/> - Інформаційна підтримка студентів-психологів
9. http://samlib.ru/l/luchinina_o/muspsy.shtml - Конспекти лекцій О. Лучініної з музичної психології і педагогіки
10. <http://studopedia.ru/psihologiya.php> - Лекції з психології
11. <https://vk.com/musicisfeeling> - Психологія для музикантів
12. <http://vocabulary.ru/> - Психологічна енциклопедія